

Η μελαγχολία των εκλογών

quitoric

Εκλογές 2023. Διάχυτη θλίψη και κατήφεια στον “προοδευτικό” κόσμο (ακόμα και κομμάτια του χώρου, δυστυχώς) για την συντριβή του Σύριζα και λοιπών αριστερών δυνάμεων! “Θρήνος της αριστεράς”, λέει ο Βαρουφάκης.

Μετά το πρώτο σοκ, εναγώνια ερωτήματα; Πού οφείλεται η συντριβή του Σύριζα; Τιμώρησε, λένε, ο λαός τον Σύριζα γιατί “πρόδωσε το αντιμνημόνιο”, ιδιαίτερα εκείνο το “περήφανο ΟΧΙ” του περιβόητου δημοψηφίσματος του Ιούλη του 2015. Με τη δεξιά και την ακροδεξιά να “επελαύνουν”, με την αριστερά διαλυμένη, μήπως ήρθε η στιγμή να φύγουμε από τη χώρα;

Και κάπου εδώ συνειδητοποιείς ότι χρειάζεται ένα reality check! Καλά, να καταλάβουμε ότι τιμώρησε ο λαός τον Σύριζα για την “προδοσία”. Αλλά αυτόν τον Βαρουφάκη, που έφερε το “ΟΧΙ” στη Βουλή το 2019, και το υπερασπίστηκε ακόμα πιο περήφανα, γιατί τον τιμώρησε; Και, διάολε! Αφού τους τιμώρησε αυτούς (και ένα σωρό ακόμα πιο γραφικούς αντιμνημονιακούς) προφανώς επειδή δεν ήταν αρκετά αντιμνημονιακοί και/ή αρκετά αριστεροί, γιατί ψήφισε και επιβράβευσε τις κατεξοχήν *μνημονιακές* και *δεξιές* δυνάμεις, δίνοντας 41% σχεδόν στη ΝΔ και κοντεύοντας να “αναγεννήσει” αυτό το “εις διπλούν” Κίνημα, το ΠΑΣΟΚ-Κίνημα Αλλαγής;

Το όλο πράγμα αρχίζει να μην βγάζει νόημα οπότε για να βεβαιωθούμε ότι δεν μας έχει καταπιεί κάποια “εικονική” πραγματικότητα, πήραμε τα διαλεκτικά μας εργαλεία για να στοχαστούμε κάπως την κατάσταση. Και κυρίως, αρχίσαμε να θυμόμαστε, καθότι αν δεν θυμάσαι, τουλάχιστον τα βασικά, νόημα δεν πρόκειται να βγει!

Περασμένα μεγαλεία!

Πάμε πίσω λοιπόν, στο μακρινό 2011. Στο απόγειο των “πλατειών” και του αντιμνημονίου. Που είχε φτάσει στο σημείο ακόμα και να ακυρώσει την εθνική παρέλαση στις 28 Οκτωβρίου στη Θεσσαλονίκη, αναγκάζοντας ολόκληρο Πρόεδρο της Δημοκρατίας σε φυγή! Τα ύστερα του κόσμου! Η αριστερά ζητωκραύγαζε. Βέβαια δεν έδινε ιδιαίτερη σημασία στη σύνθεση του πλήθους που χάλασε την εθνική φιέστα, ενός πλήθους που έβριθε “πατριωτικών στοιχείων”, τουτέστιν εφέδρων αξιωματικών, αποστράτων και βάλε.

Κάπως έτσι χαλκεύτηκε ο *εθνικός κορμός* που έγινε το *πολιτικό και κοινωνικό υποκείμενο* του “αντιμνημονίου”. Αλλά τι ήταν το *αντιμνημόνιο*; Στην *υλική του βάση* μια συμμαχία κοινωνικών στρωμάτων που χτυπήθηκαν σκληρά από την κρίση και την χρεοκοπία του 2010 αλλά δεν αναζητούσαν *διέξοδο μέσα από κάποια ρήξη με το κεφάλαιο και το κράτος του*. Αντίθετα, ζητούσαν από αυτά τη *διάσωσή τους*. Τη διάσωσή τους ως εγγυητή και διακυβεύματος, ταυτόχρονα, της κοινωνικής συνοχής και ειρήνης που εγγυάται την ομαλή αναπαραγωγή του κεφαλαίου. Την ηγεμονία στη συμμαχία αυτή την είχαν οι πιο “πατριωτικές” μερίδες του ελληνικού κεφαλαίου, αυτές που πλήττονταν περισσότερο από τον διεθνοποιημένο χαρακτήρα του κεφαλαίου και από πτυχές των μνημονιακών πολιτικών. Η αριστερά πάντα ένιωσε συγγένεια και διεκδικούσε συμμαχίες με αυτές τις μερίδες, γαλουχημένη με τις προοπτικές ενός καπιταλισμού με εντονότερες κρατικιστικές και εθνικές πινελιές. Τα συμφέροντα μιας τέτοιας συμμαχίας έπρεπε προφανώς να επενδυθούν ιδεολογικά μέσα από ένα αφήγημα που ήθελε το αντιμνημόνιο ένα “ριζοσπαστικό” και “αντισυστημικό” *κυβερνητικό σχέδιο σωτηρίας*, ιδεολογικό έργο που ανέλαβε, φυσικά, η *αριστερά*, αφού η σωτηρία “του λαού και της “πατρίδας” είναι προνομιακό της πεδίο.

Γιατί τι άλλο ήταν τα Μνημόνια από μια σύγχρονη μορφή “υποδούλωσης”, στην οποία καταδίκασαν τον “περήφανο” ελληνικό λαό οι ξένοι δανειστές/δυνάστες; Αυτοί καταργήσανε την “εθνική ανεξαρτησία και κυριαρχία μας”, μάς έκαναν χώρα υπό κατοχή, “χρεοδουλοπαροικία”, που λέει ακόμα ο Βαρουφάκης. Δεν είναι λοιπόν ο αγώνας μας “εθνοαπελευθερωτικός”, εφάμιλλος ενός καινούριου ’21, μιας καινούριας “εθνικής αντίστασης”;

Το πατριωτικό κάλεσμα δεν αφορούσε βέβαια μόνο τους αριστερούς πατριώτες. Είναι δυνατόν να αποκλειστούν από τον εθνικό κορμό οι δεξιοί και εθνικιστές; Όλοι οι πατριώτες χωρούσαν στο χωνευτήρι του “εθνικο-απελευθερωτικού” αγώνα που συμπύκνωνε το αντιμνημόνιο. Για αυτό, παρ’ όλο που και οι δύο εκλογικές αναμετρήσεις, μετά την πτώση της κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ το 2012, ανέδειξαν το “φαινόμενο Σύριζα” ως την κυρίαρχη συνιστώσα του αντιμνημονίου, ήταν στην ίδια συγκυρία που οι νεοναζι της Χρυσής Αυγής (και οι ακροδεξιοί των ANEL) δημιουργούσαν το δικό τους “φαινόμενο”. Το “υπονοούμενο” αυτής της “περίεργης” σύμπτωσης η αριστερά – και δη η επίδοξη “κυβερνώσα” – έκανε ότι δεν το καταλάβαινε. Δήλωνε “αιφνιδισμό” και “ανησυχία” ενώ ήξερε πολύ καλά ότι αυτές οι “συμππτώσεις” δεν ήταν παρά η απόδειξη ότι **το υποκείμενο του αντιμνημονίου ήταν ο ένας και αυτός αντιδραστικός εθνικός κορμός, που με το ένα χέρι μούτζωνε τον Σόιμπλε και με το άλλο μαχαίρωνε μετανάστες και αντιφασίστες.**

Άλλωστε, η αριστερά, και η πλειοψηφία του κινήματος, μαγεύονταν ήδη από την ιδέα ότι κάλπαζαν προς την εξουσία για να δικαιώσουν επιτέλους τον πόθο του “λαού” για την “ανατροπή των Μνημονίων” και την ανάκτηση της “εθνικής ανεξαρτησίας”. Δηλαδή, εκεί που απέτυχαν κοινωνικές εξεγέρσεις με τίμιες προθέσεις, θα πετύχαινε ο Σύριζα που φούσκωσε αφομοιώνοντας το μισό ΠΑΣΟΚ!

Εν πάσει περιπτώσει, όταν είναι κανείς στην αγκαλιά των εθνικών ιδεωδών, αποκοιμείται εύκολα και βλέπει όμορφα όνειρα. Έτσι, χωρίς να το πολυβασανίσει, το κίνημα ψήφιζε αναφανδόν Σύριζα τον Γενάρη του 2015 και μεθούσε (μαζί με την υπόλοιπη ευρωπαϊκή αριστερά, εξίσου διορατική με την καθημάς!) **με την νίκη της αριστεράς, που ήταν η δική του ήττα.** Ότι, μέσα σε όλο αυτό το θριαμβευτικό κλίμα, η (υπόδικη) Χρυσή Αυγή εξακολουθούσε να μπαίνει εμφιατικά στη Βουλή, συνέχισε να προκαλεί απλά “αμηχανία” και “ανησυχία”.

Και διηγώντας τα να κλαις! Όταν χάνεις νικώντας...

Αναπόφευκτα, το κίνημα βραχυκύκλωσε από την πρώτη στιγμή του εκλογικού θριάμβου, αφού αντί κυβέρνησης της ριζοσπαστικής αριστεράς, μάς προέκυψε ένα αριστερο-ακροδεξιό “υβρίδιο”, ονόματι “Συριζανέλ”! Τι υβρίδιο, τερατούργημα! Πιάστηκε εξ απήνης η μη-κυβερνώσα αλλά *στηρίζουσα* αριστερά! Κάποιοι άρχισαν να μουρμουρίζουν ήδη για προδοσία (ξέρετε, η “άκρα” αριστερά!) αλλά, εντάξει, ας μην τα παρατήσουμε με την πρώτη μόλις δυσκολία.

Το σοκ ήταν και πάλι αποτέλεσμα της *αντεστραμμένης πραγματικότητας* στην οποία αναγκαστικά πρέπει να ζει μια αριστερά που **είναι αριστερά του κεφαλαίου**. Είναι τα ζωτικά ψεύδη που την συντηρούν. Γιατί, για οποιονδήποτε έβλεπε την πραγματικότητα “όρθια στα πόδια της”, αυτό το αριστερο-ακροδεξιό “υβρίδιο”, *εικόνα και ομοίωση του εθνικού κορμού του αντιμνημονίου, ήταν ακριβώς η κυβέρνηση που του αντιστοιχούσε.* Ταυτόχρονα, ήταν μια εξαιρετικά ειρωνική και πανούργα χειρονομία της ιστορίας.

Στην πραγματικότητα, η ιστορία ετοιμάζε ένα ακόμα μεγαλύτερο σοκ για την αριστερά και το κίνημα. Την αδιανόητη “προδοσία” του περιβόητου Δημοψηφίσματος του Ιούλη του 2015 και τη διαβόητη μετατροπή του “περήφανου ΟΧΙ” σε “ταπεινωτικό ΝΑΙ”. Εδώ τα όποια αναλυτικά εργαλεία της αριστεράς κατέρρευσαν εντελώς.

Καμιά “μαγική μετατροπή” του “ΟΧΙ” σε “ΝΑΙ” δεν υπήρξε καθώς, οργουελικά κάπως, **το ΟΧΙ ήταν από την αρχή ΝΑΙ, ήταν δύο όψεις του ίδιου νομίσματος** (και, πραγματολογικά μιλώντας, το “δίλημμα” του Δημοψηφίσματος ήταν όντως μεταξύ δύο εκδοχών Μνημονίου). Το αντιμνημόνιο δεν θα μπορούσε ποτέ να έχει ως πρόταγμα την κατάργηση των Μνημονίων, αφού τα Μνημόνια, δηλαδή η καπιταλιστική αναδιάρθρωση, ήταν ο βασικός στόχος και το αναγκαίο μέσο **όλων των μερίδων του κεφαλαίου** για τη διάσωση και ανάταξή τους από την κρίση. Ούτε αντισυστημικό μπορούσε να είναι, αφού κοινωνικά ο ορίζοντάς του ήταν η διάσωση του εθνικού κορμού από το κράτος και το κεφάλαιό του μέσα από μια κατά το δυνατόν “εθνικά υπερήφανη” διαπραγμάτευση, που θα μετρίαζε κάπως την ένταση της αναδιάρθρωσης. Το αντιμνημόνιο ήταν **η αντεστραμμένη αποδοχή των Μνημονίων, που εμφανιζόταν ως άρνησή τους** μόνο στο φενακισμένο μυαλό των ζηλωτών του. Αυτοί είναι και οι μόνοι που, με μια έννοια, το “πρόδωσαν”, πιστεύοντας ότι **είναι κάτι που δεν μπορούσε να είναι.**

Ο ίδιος όμως ο εθνικός κορμός δεν νοιαζόταν για προδοσίες και τα συναφή. Ήξερε πολύ καλά ότι δεν επιθυμούσε καμιά ριζοσπαστική ρήξη. Η αντισυστημικότητά του έφτανε μέχρι την ακύρωση της εθνικής παρέλασης **στο όνομα της εθνικής παρέλασης**. Θα μετρίαζε τις προσδοκίες του, αφού η “εθνικά υπερήφανη” διαπραγμάτευση απέτυχε παταγωδώς και θα έδινε, στις εκλογές του Σεπτεμβρίου του 2015, μια ακόμα ευκαιρία στους Συριζανέλ να σώσουν κάπως την παρτίδα.

Δυστυχώς, όμως, ακόμα και αυτές οι μετριασμένες προσδοκίες του εθνικού κορμού διαψεύστηκαν. Αν και η γραμμή μιας “έντιμης”, έστω, συνθηκολόγησης είχε καταρρεύσει εντελώς, ο Σύριζα συνέχιζε να μιλά για την κοινωνική επικαιρότητα, δήθεν, του αντιμνημονίου, προσπαθώντας πάλι με οργανωτικά τερτίπια να πείσει ότι η **κατάργηση των Μνημονίων δεν ήταν παρά η “έξοδος”** από αυτά, δηλαδή ότι **θα καταργούσε τα Μνημόνια εφαρμόζοντάς τα μέχρι κεραίας!**

Έτσι, στο όνομα της “κατάργησης των Μνημονίων”, ο Σύριζα αποδείχτηκε βασιλικότερος του βασιλέως στην υλοποίηση της καπιταλιστικής επίθεσης, Η αναδιάρθρωση ήταν εξαιρετικά σκληρή, ξεζουμίζοντας και τις μερίδες του ίδιου του εθνικού κορμού. Αυτό ήταν πραγματικά που θα σφράγιζε εφεξής την πολιτική μοίρα του Σύριζα για τα καλά, γιατί ο εθνικός κορμός δεν αρέσκεται ιδιαίτερα στα οργανωτικά παράδοξα.

Αυτή ήταν η σκληρή υλική και ιδεολογική συνθήκη της ήττας του αντιμνημονίου, ήδη από το 2015, καθώς και της αριστεράς, που το προέβαλε ως σχέδιο εθνικής σωτηρίας. Όσο και να προσπαθούσε η αριστερά να συντηρήσει ένα ριζοσπαστικό “άλλοθι” της ήττας μέσα από ιδεολογήματα περί ατιμωτικής “προδοσίας” του Σύριζα και κοινωνικής κριτικής, δήθεν, “από τα αριστερά”, η ήττα αυτή δεν είχε τίποτα το “αριστερό”. Δεν αφορούσε καθόλου τα προλεταριακά και πληβειακά στρώματα τα οποία έτσι και αλλιώς όχι απλά δεν εξέφραζε, στην πραγματικότητα τα εξαθλίωσε με ανηλεή τρόπο. Η ήττα της αριστεράς ήταν **η αποτυχία της να διατηρήσει την θέση της ως βασικού πολιτικού πυλώνα της εθνικής ενότητας, η αποτυχία της να δικαιώσει τις προσδοκίες του αντιμνημονιακού εθνικού κορμού.**

Η αποτυχία αυτή αποτυπωνόταν, πρώτα απ’ όλα, στις αλλαγές στον ίδιο τον εθνικό κορμό, ο οποίος αεικίνητος, βιώνοντας και μεταβολίζοντας τις κοινωνικές δυναμικές χωρίς τη διαμεσολάβηση της πολιτικής, άρχισε να αναζητεί αλλού την καινούρια του ενότητα, από τη στιγμή που στον ορίζοντα δεν φαινόταν καμιά αχτίδα υλικής σωτηρίας. Η έκρηξη ρατσισμού με τη λεγόμενη “μεταναστευτική κρίση” του 2015, με τις κραυγές για τους “εκατοντάδες χιλιάδες λαθροεισβολείς”, και ο παροξυσμός με την συμφωνία για το “Μακεδονικό”, έκαναν ξεκάθαρο, σε όποιον ήθελε να το δει, ότι η εθνική ενότητα κινούνταν προς ατραπούς κάθε άλλο παρά αριστερούς ή προοδευτικούς.

Αντίθετα, οι κοινωνικές μεταβολές, καθιστούν την αριστερά όλο και πιο περιττή, ή, ισοδύναμα, όλο και λιγότερο αναγκαία, για την αναδυόμενη νέα εθνική ενότητα. Αυτό εκφράζεται και με την αριθμητική πλέον ήττα της αριστεράς στις εκλογές του 2019.

Εν ολίγοις, ο εθνικός κορμός μετατοπίζεται όλο και περισσότερο προς το μαύρο, ιδιαίτερα με τις καθοριστικές τομές της πανδημίας και της μετα-πανδημίας. Η αριστερά, όμως, βλέπει σε όλα αυτά απλά μια δεξιά “στροφή”.

Παρέκβαση: πόσο γρήγορα εκφασίζεται μια κοινωνία;

Δεξιά στροφή; Αυτό είναι πραγματικά ευφημισμός. Εμείς, σε όλη αυτή τη δεκαετία, και βάλε, έντονων κοινωνικών αλλαγών βλέπουμε εντεινόμενο εκφασισμό, όχι απλά “δεξιά στροφή”. Και αυτό είναι σοβαρό ζήτημα, για το οποίο αξίζει να μιλήσουμε έστω και συνοπτικά.

Η αλήθεια είναι ότι ακόμα και στη χώρα της “ιδεολογικής ηγεμονίας” της αριστεράς, ο εκφασισμός έχει ιστορία δεκαετιών. Θα το πούμε χωρίς περιστροφές. Αν υπήρξε επαναστατικό κίνημα στην Ελλάδα, αυτό ηττήθηκε συντριπτικά στον εμφύλιο. Μιλάμε για την πρακτική ήττα, των ανθρώπων που πίστεψαν και αγωνίστηκαν. Γιατί ιδεολογικοπολιτικά η αριστερά είχε ηττηθεί ουσιαστικά σχεδόν εν τη γενέσει, από τα τέλη της δεκαετίας του 1920 (αλλά αυτό είναι άλλη κουβέντα).

Ο εκφασισμός της ελληνικής κοινωνίας είναι, κάπως, παράλληλος με την ήττα των επαναστατικών ιδεών στην Ελλάδα και της ύπαρξης ενός κράτους με έντονες φασιστικές πτυχές για πολλές δεκαετίες. Ιδιαίτερα στην περίοδο μετά την “εθνική” (sic) αντίσταση, ενώ στην κοινωνία κυριαρχεί η σαπίλα της πειθάρχησης με φυλακίσεις, εξορίες, φακελώματα και εμπέδωση της ρουφιανιάς, η αριστερά, προσαρμοζόμενη όλο και περισσότερο στις ανάγκες της αναπαραγωγής του κεφαλαίου, αντί να βλέπει τον διάχυτο αυτό εκφασισμό, καλλιεργεί τη φενάκη ενός “λαού” φύσει, λες, “προοδευτικού” και “αντιστασιακού”, φενάκη που χτίζεται ακριβώς γύρω από την εξιδανίκευση της εθνικής αντίστασης.

Αλλά, και μετά την μεταπολίτευση, η ελληνική κοινωνία συντηρητικοποιείται όλο και περισσότερο. Ας σκεφτούμε μόνο αυτό: ποια πολιτική δύναμη αναδείχτηκε από την πρώτη φάση της Μεταπολίτευσης; Δεν ήταν φυσικά, η αριστερά. Ήταν το ΠΑΣΟΚ, ένας αχταρμάς “σοσιαλδημοκρατίας”, τριτοκοσμικού “σοσιαλισμού” και εθνολαϊκισμού με βασικό σύνθημα η “Ελλάδα στους Έλληνες”. Αυτή η πολιτική δύναμη σάρωσε και ουσιαστικά αφομοίωσε την πλειοψηφία της αριστεράς της εθνικής αντίστασης, προσφέροντας εκείνο το αριστερό αφήγημα που θα διαμόρφωνε τον νέο εθνικό κορμό της εθνικής επανεκκίνησης, δηλαδή της επανεκκίνησης του ελληνικού κράτους και κεφαλαίου στην καινούρια αυτή ιστορική περίοδο.

Αυτός ο εθνικός κορμός παρήγαγε τους “αγανακτισμένους” πολίτες στα τέλη της δεκαετίας του 1980 και κυρίως την άθλια πλειοψηφία που ξέρασε αστείρευτο δηλητήριο και βία στους μετανάστες και τις μετανάστριες που κατέφυγαν εδώ από την Αλβανία και άλλες χώρες του “υπαρκτού σοσιαλισμού” στη δεκαετία του 1990. Ο εκφασισμός είχε χτυπήσει “κόκκινο” αρκετά πριν μπούμε στις πρώτες δεκαετίες του 21ου αιώνα, πριν αιφνιδιαστούμε από το φαινόμενο “Χρυσή Αυγή” (η οποία παρεμπιπτόντως ξαναπλάσαρε με νόημα το Πασοκικό σύνθημα “Η Ελλάδα στους Έλληνες”).

Ο εκφασισμός της ελληνικής κοινωνίας είναι μια διαδικασία που έρχεται από πολύ μακριά και, όπως φαίνεται, έχει πολύ μέλλον. Η αριστερά εξακολουθεί, όμως, να αναπαράγει τον μύθο ενός εξ ορισμού “προοδευτικού λαού”, παράγοντας έτσι μόνο οξύμωρα: πώς είναι δυνατόν να φαντασιώνεται κανείς ότι μια κοινωνία ουσιαστικά συντηρητική, με σταθερά βαθιές ρατσιστικές, πατριαρχικές και αντιδραστικές αντιλήψεις, να κάνει ξαφνικά, εν έτει 2015 ας πούμε, σημαία της “αριστερά ριζοσπαστικά” προτάγματα και να οδεύει σε “αντισυστημικές” ρήξεις; Προφανώς μιλάμε για πλήρες διαζύγιο από την πραγματικότητα. Στην ουσία, όμως, αυτό ήταν το αναγκαίο ιδεολόγημα για να υποστηριχτεί η αριστερή φενάκη για τον δήθεν “ριζοσπαστικό” και “αντισυστημικό” χαρακτήρα του αντιμνημονίου.

Τι απομένει από μια ήττα;

Η αλήθεια είναι ότι οι απαιτήσεις από το αντιμνημόνιο ήταν μεγάλες. Γενικά, είναι δύσκολο να οικοδομηθεί η εθνική ενότητα πάνω στο πεδίο της οικονομίας, όταν κάτι τέτοιο απαιτεί παραχωρήσεις και κάποια ωφέλη και στα φτωχότερα κομμάτια της κοινωνίας, τους εργάτες και τους προλετάρους, που πρέπει και αυτά (όντας η πλειοψηφία της κοινωνίας) να χωράνε κάπως στον εθνικό κορμό. Όμως, δυστυχώς, για τους απανταχού σοσιαλδημοκράτες και αριστερούς, καμιά μερίδα του κεφαλαίου, εν μέσω βαθιάς κρίσης, δεν γουστάρει να ανανεώσει κανένα “κοινωνικό συμβόλαιο” που να βελτιώνει, έστω και ελάχιστα, τη θέση των “λαϊκών” στρωμάτων. Δεν το γούσταρε ούτε το 2015, δεν το γουστάρει, πολύ περισσότερο, τώρα.

Συνεπώς, το αντιμνημόνιο δεν θα μπορούσε να έχει ποτέ τον ριζοσπαστικό χαρακτήρα ενός νέου “κοινωνικού συμβολαίου” ή τον στόχο να διασώσει τους “πολλούς”. Οι ευνοούμενοι θα ήταν λίγοι σχετικά, και συγκεκριμένοι. Η εθνική ενότητα έπρεπε να συγκροτηθεί πατώντας οικονομικά πάνω στους περισσότερους “μη προνομιούχους”. Η αναδιάρθρωση πέρασε οδοστρωτήρας, λίγοι ωφελήθηκαν, τα θύματα είναι τα γνωστά και δεν νοιάζονται και πολλοί για αυτά: οι πιο προλετάριοι, οι πιο φτωχοί, οι πιο μετανάστες, οι πιο αδύναμοι.

Η νέα φάση της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης, στην εποχή της πανδημίας και μετα-πανδημίας, κάνει αυτή τη ρήξη εθνικής ενότητας και οικονομικών αιτημάτων ακόμα πιο οριστική. Το κράτος πρόνοιας αυτής της φάσης (όπως συνέβη την τετραετία 2019-2023, και μάλιστα “εκτός Μνημονίων”) είναι το κράτος των κάθε λογής επιδομάτων και “pass” (και, ακόμα και αυτό, δεν είναι δεδομένο).

Στο πλαίσιο μιας διαφαινόμενης κρίσης της παγκοσμιοποίησης και ενός αβέβαιου διεθνούς, ουσιαστικά εμπόλεμου, περιβάλλοντος. το ελληνικό κράτος και κεφάλαιο βλέπουν, πιθανόν, κάποια περιθώρια αναβάθμισης. Όμως, η εθνική ενότητα που αντιστοιχεί σε αυτές τις βλέψεις δεν μπορεί να οικοδομηθεί πάνω στο αντιμνημονιακό ιδεολόγημα περί “αναδιανομής σε όφελος του λαού”. Ο εθνικός κορμός (δηλαδή οι κοινωνικές διεργασίες που συγκροτούν την ενότητα του έθνους υπό το κράτος και το κεφάλαιό του) ψάχνει τα συγκολλητικά του στοιχεία πέραν της οικονομίας. Χρειάζονται οι “αυθεντικές” πατριωτικές δυνάμεις και αξίες.

Με άλλα λόγια, αυτό το ίδιο το διαχρονικό πεδίο του **έθνους**. Εθνικά θέματα, εθνικοί εχθροί, οι κλασσικές εθνικιστικές, ρατσιστικές, σεξιστικές, μισαλλόδοξες “αξίες”, βγαίνουν στην πρώτη γραμμή, με όλο και πιο επιθετικό τρόπο. Ο εκφασισμός βαθαίνει και απενοχοποιείται όλο και περισσότερο. Αυτή είναι η εξήγηση των “σοκαριστικών”, για την αριστερά, αποτελεσμάτων των δύο τελευταίων εκλογών. Κανείς δεν τιμωρεί την αριστερά επειδή δεν είναι αρκετά “αριστερή”, δεν υπάρχει κανένα “προοδευτικό” υποκείμενο που, απογοητευμένο από την αριστερά, στρέφεται στην ακροδεξιά. Αυτά είναι τα ζωτικά ψεύδη που αναμασά και πάλι η αριστερά για να αποκρύψει ότι η ήττα της είναι **όχι, πια, η αποτυχία της να πρωταγωνιάσει, αλλά η αδυναμία της να παίξει έστω κάποιον ρόλο στην ανασυγκρότηση της εθνικής ενότητας στη νέα συγκυρία**.

Η “χαλασμένη πυξίδα” της αριστεράς είναι στην πραγματικότητα η *υπαρξιακή της αγωνία* για το **πώς θα τοποθετηθεί σε μια εθνική ενότητα που παίρνει ένα διαρκώς βαθύτερο μαύρο χρώμα**. Γιατί, πλέον, δεν αρκεί, να θες “μισό φράχτη” στον Έβρο. Πρέπει να τον θες ολόκληρο. Δεν αρκεί να βγάζεις “λάδι” το ελληνικό Λιμενικό. Πρέπει να μην αφήνεις κανένα περιθώριο για ερωτηματικά σε σχέση με το έγκλημα του ελληνικού κράτους στην Πύλο.

“Σοκαρισμένη” από την “επέλαση” της ακροδεξιάς, η αριστερά καμώνεται πως δεν βλέπει τον βασικό ρόλο που έχει παίξει η ίδια στη διαδικασία του περαιτέρω εκφασισμού. Κάνει πως δεν καταλαβαίνει τάχα ότι **η σημερινή εθνική ενότητα καλλιεργείται ακριβώς πάνω στη σήψη της προηγούμενης, αυτής του αντιμνημονίου**. Κάνοντας, όλα αυτά τα χρόνια, όντας η ψυχή του αντιμνημονίου, τη βρωμοδουλειά για το ελληνικό κράτος και κεφάλαιο, η αριστερά πρωταγωνίστησε στην ενσάρκωση του πατριωτικού αριστεροακροδεξιού ιδεολογήματος ενός “έθνους/λαού” έτοιμου να τα βάλει με τους “ξένους”.

Και αν δεν μπορέσαμε να τα βάλουμε με τους Γερμανούς, και τους άλλους Ευρωπαίους, αυτούς τους “λαθρομετανάστες” τους έχουμε για πλάκα. Μπορούμε να τους πνίγουμε κατά εκατοντάδες ανοιχτά της Πύλου και με το ζόρι να μην το πανηγυρίζουμε. Μάλλον, κάνουμε κάτι πιο ακραίο, το γιορτάζουμε κυνικά κηρύσσοντας “εθνικό” – βεβαίως – πένθος. Και άμα χρειαστεί θα παλέψουμε για “δουλειές μόνο για Έλληνες” και σε “ελληνικά αφεντικά”. Ο εθνικός κορμός είναι “παρά πόδα” για κάθε “ασύμμετρη απειλή”.

“Έκλεισε ένας κύκλος”, είπε, με δραματικό τρόπο ο Τσίπρας, αναγγέλλοντας την παραίτησή του, τέσσερις μέρες μετά τις εκλογές. Και πράγματι, έτσι είναι. Αυτός ο κύκλος “**αριστερών πειραμάτων**” του εθνικού κορμού φαίνεται να κλείνει οριστικά. Αφήνει, όμως, έναν “ελέφαντα” στο δωμάτιο, μια αλήθεια που η αριστερά θέλει να αποκρύψει με κάθε τρόπο: **η μαύρη κληρονομιά της εκολλαπτόμενης, ακόμα πιο ζοφερής, εθνικής ενότητας, που αφήνει πίσω της η περίοδος των (αντι)μνημονίων, είναι κατεξοχήν δική της**.